

Ako byť svätý

Kresťania si dnes pripomínajú Sviatok všetkých svätých. Spomínajú na zosnulých, ktorých cirkev vyhlásila za svätcov pre ich príkladný život. Aj napriek tomu sa ale svätcami stali prostitútky, či zločinci. V takých prípadoch je namiesto známeho výroku - cesty božie sú nevyspytateľné.

Svätcov si väčšina ľudí predstavuje takto nejako. Myšlienka na zločincov či prostitútku v prvom momente nikomu ani len nenapadne.

Veriaca: „Žili podľa Evanjelia, podľa Božích príkazní.“

Veriaca: „Robili dobré skutky.“

Veriaca: „Žili takým trošku životom, takým pobožnejším.“

Vladimír Bučko, redaktor: „Svätý Pavol. Skôr, ako sa stal svätým, prenasledoval a zabíjal kresťanov alebo Svätá Mária Egyptská - prostitútky, ktorá sa najstaršiemu remeslu venovala takmer dvadsať rokov.“

Jozef Jurčenko, redemptorista: „Po tom živote takom hýrivom spoznala, že to nie je život ten, po ktorom túžila.“

Vladimír Bučko, redaktor: „Presným opakom takzvaných svätcov búrlivákov je svätec, ktorého telesné pozostatky sú uložené v tejto michalovskej bazilike. K relikviám blahoslaveného Metoda dnes mie-

ria stovky pútnikov. Svätca prosia o prácu, či uzdravenie. Nevypočuté vraj nezostali ani manželské páry, ktoré nemohli počať dieťa.“

Jozef Jurčenko, redemptorista: „Po pol roku, možno aj skôr, niektoré prípady vlastne prišli poďakovať, že na príhovor blahoslaveného Metoda Pán impožeňnal.“

Vladimír Bučko, redaktor: „Proste a dostanete, píše sa v Biblii. Aj odborníci pripúšťajú, že modlitba k svätému môže mať pre veriaceho človeka v ťažkej životnej situácii zásadný význam.“

Henrieta Boruchová Sochová, psychologička: „Modlitba má svoju silu alebo tá myšlienka a zámer, ak je dostatočne silný, ak to chcenie tam je, tak ako naozaj ako dochádza k procesu liečenia.“

Vladimír Bučko, redaktor: „Cirkev na celom svete eviduje okolo pätnásttisíc svätcov. Duchovní tvrdia, že svätým sa môže stať ktokoľvek z nás a to aj bez toho, aby ho za svätého uznala cirkev.“

Ukážka z filmu Don Bosco

Kňaz: „Byť svätý, neznamená, že musíme skutočne robiť výnimočné veci. Nie! To znamená milovať. Milovať! Stále len milovať, aj keď je to ťažké.“

Markíza, 01/11/2013

Slová večného života máš...

Na Slovensku sme si včera pripomenuli Sviatok všetkých svätých. Dnes je Pamiatka zosnulých. Ide o sviatky, ktoré už stáročia slávi nielen katolícka cirkev. Kríž, znak utrpenia a smrti, sa stal znakom víťazstva v Kristovom zmŕtvychvstaní. Preto kresťania každý hrob svojich príbuzných označujú znamením kríža. Znakom kríža označovali hroby svojich blízkych aj prví kresťania. Spočiatku však vychádzali z tradície predkresťanskej, ktorá tiež vyjadrovala istú nádej, že človek žije aj po smrti a že smrťou odchádza do prístavu nového, záhrobného života. Na mnohých hroboch z predkresťanskej éry sa obja-

vuje napríklad znak kotvy, ktorý mal naznačiť, že zosnulý už došiel do prístavu v záhrobnom živote. V 10. storočí svätý Odilo, ktorý bol opátom v benediktínskom kláštore v Cluny určil, aby sa pamiatka na zosnulých slávila vždy 2. novembra, čiže deň po Sviatku všetkých svätých, a to vo všetkých kláštorech jeho rehole. To sa potom rozšírilo do celej katolíckej cirkvi. Dnes si teda podľa tradície pripomíname zosnulých, ktorí ešte nie sú v stave oslávenia, ale v stave očisťovania, čiže v očistci, a potrebujú modlitby a prosby veriacich, aby mohli dosiahnuť plné oslávenie v nebi.

Šport 02/11/2013

Rok v znamení Putina

Ruský prezident preskočil v rebríčku najmocnejších

Najvplyvnejším človekom na svete je podľa amerického časopisu Forbes ruský prezident Vladimir Putin. Americký prezident Barack Obama, ktorý skončil na druhom mieste, je podľa časopisu „chromá kačka“. Prekvapením je štvrté miesto pápeža Františka.

Putin preukázal svoju silu v diplomatickom manévri počas krízy súvisiacej s vojnou v Sýrii. Podarilo sa mu prispieť k mierovému riešeniu, zatiaľ čo Obama váhal. Na prvé miesto Putina dostalo aj zvládnutie kauzy bývalého spolupracovníka amerických tajných služieb Edwarda Snowdena, ktorému Rusko udelilo azyl.

Mocný pápež

Výzvy Obamu na Snowdenovo vydanie Putin len s úškrnom ignoruje. Putinovu dominanciu dokresľuje aj fakt, že za najmocnejšieho muža planéty ho označil začiatkom roka aj americký časopis Foreign Policy. Najväčším prekvapením je štvrté miesto pápeža Františka. Ten skončil v rebríčku hneď za čínskym prezidentom Si Ťin-pchingom. Silnú pozíciu hneď za lídrami troch svetových veľmocí si František vyslúžil najmä pre svoje snahy zmeniť fungovanie cirkvi a ľudský prístup. Pokrokové sú tiež jeho chápané výroky smerom k homosexuálom, celibátu a ateistom. (sim, tasr)

Plus jeden deň 02/11/2013

Podľa Forbesu

Najvplyvnejší ľudia sveta

1. Vladimir Putin prezident Ruska
2. Barack Obama prezident USA
3. Si Ťin-pching prezident Číny
4. Pápež František hlava cirkvi
5. Angela Merkelová nemecká kancelárka
6. Bill Gates zakladateľ Microsoftu
7. Ben Bernanke šéf centrálnej banky USA
8. Abdulláh kráľ Saudskej Arábie
9. Mario Draghi prezident Európskej centrálnej Banky
10. Michael Duke šéf siete Wal-Mart

Zdroj - časopis Forbes

Ľudia si pripomenuli svojich blízkych zosnulých

Preplnené cintoríny, aj okolité parkoviská. Ľudia si dnes na Sviatok všetkých svätých pripomenuli svojich blízkych zosnulých. Spomienkové stretnutia boli aj na vojenských cintorínoch. Stovky ľudí sú na cintorínoch aj teraz vo večerných hodinách. No ako to vyzerá v bratislavskom Slávičom údolí, sleduje Marián Homér, redaktor: „Tu na cintoríne v Slávičom údolí už je tá správna pietna atmosféra, atmosféra Sviatku všetkých svätých, a to najmä vďaka tisíckam sviečok, ktoré tento cintorín zdobia. Prvé písomné poznatky o tomto sviatku máme zo štvrtého storočia a to od východnej cirkvi. Západná cirkev datuje tento sviatok až od siedmeho storočia. Dnes vďaka nádhernému slnečnému počasiu, ktoré vydržalo nad Bratislavou po celý deň, sa od skorého rána striedali stovky ľudí na bratislavských cintorínoch, aby prišli k hrobom svojich blízkych, pripomenuli si ich pamiatku, zapálili sviečku, ozdobili daný hrob nejakými tými kvetmi, ale nielen pri hroboch svojich blízkych sa pristavili, ale pristavili sa aj pri hroboch ľudí, ktorých možno osobne nepoznali, ľudí, ktorí sú verejne známi, či už zo sveta politiky, športu, umenia či kultúry. Príkladom toho je aj po mojej ľavej ruke, čo môžete teraz vidieť, hrob Alexandra Dubčeka, ktorý zdobia naozaj stovky zapálených sviečok a vytvárajú tú originálnu, veľmi príjemnú atmosféru. Tak ako tomu býva po každý rok, aj tento rok na mnohých cintorínoch sa konali sväté omše. A ako tomu už býva na Slovensku, žiaľ, zvykom, aj pred týmito sviatkami bol veľmi silný nápor na dopravu. Už v utorok bol problém zohnať a zakúpiť cestovné lístky z hlavného mesta na východ republiky. Situáciu pri všetkých cintorínoch musia postupne korigovať dopravní policajti. A ako to zvládali, to dnes sledoval môj kolega Ivan Janko, redaktor: „Bratislavské cesty dnes boli kvôli sviatočnému predĺženému víkendu prázdne. Zápchy sa však tvorili na miestach, kde sa za normálnych okolností zvyčajne nezdržíte. Doprava totiž tradične kolabovala v okolí najväčších cintorínov. A tí, čo sa dnes chceli dostať v dopoludňajších hodinách do Slávičieho údolia, sa potrebovali vybaviť mimoriadnou dávkou trpezlivosti. Motoristi museli čakať v dlhých kolónach a mnohí strávili v aute desiatky minút navyše.

Tí šikovnejší sa ale vynašli aj v tejto situácii.“

Návštevník cintorína: „Som sa tomu vyhol. Ja som si to prešiel cez Patrónku naopak od Lamača a je to rýchlejšie.“

Redaktor: „Za bránami cintorína už ale všetci zabudli na stres a v nádhernom jesennom počasí venovali svojim najbližším krátku spomienku.“

Návštevníčka cintorína: „Keď prídem sem, tak len smútim za manželom. Ja chodievam dosť často na cintorín. To je, už to trvá pomaly trinásť rokov a hovorím, každý mesiac chodím.“

Marián Gavenda, katolícky kňaz: „V spojení so sviatkom Pamiatky zosnulých už aj dnešný deň je vnímaný a to všetkými ako spomienka na tých, ktorí nás opustili. Je to čas, keď chceme jednak si znova pripomenúť, čo všetko pre nás spravili. Je to prejav vďaky, úcty.“

Redaktor: „Spomínalo sa ale aj na vojenskom cintoríne v Petržalke, kde je pochovaných trisotridsaťjeden vojakov z deviatich krajín, ktorí padli počas prvej svetovej vojny.“

Roman Kopriva, pridelenec obrany pri veľvyslanectve ČR na Slovensku: „Je treba zdôrazniť, že odkaz vojakov prvej svetovej vojny pokračuje ďalej a je teraz našou povinnosťou, aby sme prenášali túto skutočnosť na nastupujúcu mladú generáciu, aby si uvedomili, že mier a pokoj nie je vec, ktorá prichádza sama, ale že treba za ňu opäť bojovať.“

Jevgenij Borisenko, zástupca pridelenca obrany pri veľvyslanectve Ruska: „Nesmieme na týchto vojakov zabudnúť a je to veľmi dôležité nielen pre nich samotných, ale aj pre nás a pre našich potomkov, lebo my sme povinní chrániť mier pre naše deti tak, ako ho oni chránili pre nás.“

Redaktor: „A pietna spomienka sa dnes uskutočnila aj na brehoch Dunaja a Devína, kde si uctili všetkých, ktorým život vzala voda a ich príbuzní ich nikdy nemohli pochovať.“

Redaktor: „Možno by ste čakali, že práve počas týchto dní budú cintoríny pre verejnosť otvorené dlhšie ako bežne, ale musím upozorniť, že nie je tomu tak. Aj dnes, aj na sledujúce dni cintoríny zatvárajú svoje brány o dvadsiatej hodine. Toto je odo mňa posledná informácia a odovzdávam slovo späť do štúdia.“ **STV 1, 01/11/2013**

Spomíname si na zosnulých

Po včerajšom sviatku všetkých svätých patrí dnešný deň už tradične pamiatke zosnulých. Ľudia prichádzajú na cintoríny, aby si spomínali na svojich blízkych. Pre viacerých je to čas aj na sebareflexiu.

Kult predkov a úcta k mŕtvym siahajú až do staroveku a prešli rôznymi podobami. Starí Slovania sa napríklad stretávali pri rituáloch na hrobch.

Zuzana Beňušková, Etnologický ústav SAV: „Tam sa zvyklo hodovať, tam sa vlastne komunikovalo ako keby symbolicky s tým zosnulým a to vlastne zabezpečovalo pokojný odchod tej duše človeka.“

Martin Linhart, reportér TA3: „Starovek označil najmä strach zo záhrobia. Novú nádej prinieslo do tejto témy kresťanstvo so svojou vierou v zmŕtvychvstanie.“

Marián Gavenda, katolícky kňaz: „To čo vnieslo kresťanstvo je nielen, že tá duša žije, to jadro osobnosti, ale že bude raz pretvorené a oslávené aj naše telo a toto je to špecifikum a tým pádom sa mení pohľad aj na pozemský život, že raz bude pokračovať, nie skončí v hrobe, dávať tomu perspektívu, hodnotu a preto aj tá smrť hoci je boľavá emotívne, sa stáva predsa len nádejplnou a tým pádom aj radostnejšou.“

Martin Linhart, reportér TA3: „Úcta k mŕtvym ale nakoniec rozdelila aj kresťanov. V evanjelickej tradícii na rozdiel od katolíckej chýba viera v pomoc dušiam v očistci. Za zosnulých sa preto nemodlia, ale spomínajú.“

Miloš Klátik, generálny biskup ECAV: „Že sme takýto dar dostali, či už v rodičoch, starých rodičoch, príbuzných, alebo opačne v deťoch.“

Martin Linhart, reportér TA3: „Jedno však asi v týchto dňoch spája všetkých ľudí – spomienka na tých, ktorí už medzi nami nie sú, môže byť výzvou.“

Marián Gavenda, katolícky kňaz: „Vedie to práve k tomu

pokračovanie na str. 3

dokončenie zo str. 2

vedomiu, teraz nesieme my štafetu, my utvárame tento život a tento svet a chceme to aj ako vďaka tým, čo nás predišli to prežívať čím krajšie a čím hodnotnejšie.“

Martin Linhart, reportér TA3: „V posledných rokoch sa na Slovensku udomácňuje aj Halloween. Ten vychádza z osláv keltského nového roka, ktorý sa začínal práve v novembri.

Martin Linhart, TA3, 02/11/2013

Biblia v novom šate

Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí kameňom. Táto biblická veta by sa pokojne dala preniesť do súčasnosti a aplikovať na mnohých ľudí. Možno aj preto Biblia nestarne a právom jej patrí titul Kniha kníh a zrejme aj preto je najvydávanejšou knihou nielen na Slovensku, ale aj na celom svete.

Biblia je kniha, ktorá dýcha históriou a zároveň je stále aktuálna.

Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Práve to je to špeciálne na Biblii, že každá generácia zistí, že keď bude listovať v Biblii a keď sa do nej začíta, že tie texty sa dotýkajú práve toho najvnútornejšieho, čo človek v sebe má.“

Soňa Juricová, redaktorka: „A hoci vek Biblie sa odhaduje na tritisíc rokov, jej príbeh odzrkadľujú i dnešnú spoločnosť. Obsah Biblie sa nemení, no obal ide s dobou. Svetlo sveta v týchto dňoch uzrelo nové vydanie s ilustráciami najuznávanejších slovenských výtvarníkov. Ako vo vašich predstavách vyzeral Ježiš?“

Peter Polák, výtvarník: „Bol to vlastne typ muža, ktorý bol z prostredia, dá sa povedať, stredného, Blízkeho východu, samozrejme, tmavší.“

Soňa Juricová, redaktorka: „Prečo ste sa rozhodli prečítať celú Bibliu?“

Anketa

Žena 1: „Viete čo, zaujímala ma história ľudstva.“

Žena 2: „Som mala takú krízu a teraz sa postupne snažím čítať Bibliu.“

Markíza, 01/11/2013

Aj Slovensko má triesku zo sv. Kríža

Gréckokatolícky chrám ukrýva vzácnu relikviu

Gréckokatolícka katedrála na bratislavskom Ondrejskom cintoríne opatruje nevidaný unikát! Drevený úlomok zo sv. Kríža, na ktorom ukrižovali Ježiša Nazaretského, dostali darom z Vatikánu. Ukrýva ho relikviár, ktorý je súčasťou krásnej ikony.

Vzácnu relikviu priniesli do chrámu v roku 2008, keď ho ustanovili za katedrálny chrám. Pravosť úlomku osvedčuje certifikát, ktorý vystavili pravdepodobne vo vatikánskej Bazilike Santa Croce, odkiaľ tieto relikvie distribuujú do celého sveta. „Úlomok zo sv. kríža je vsadený do dolnej časti dreveného rámu ikony ukrižovaného Spasiteľa, ktorú ručne napísala Angelika BirošováNedoroščíková z Prešova,“ uviedol hovorca bratislavskej eparchie Stanislav Gábor. Je to pozlátená ikona na plátne a dreve, vyhotovená vaječnou temperou podľa tradičnej ikonopiseckej techniky. Vzácná ikona s relikviou býva vystavená každý rok na chrámový sviatok Povýšenia sv. Kríža 14. septembra, ako aj počas svätej štyridsiatnice na krížupoklonnú nedeľu (tretia pôstna nedeľa.) „Veriaci majú veľkú úctu k relikvii a prichádzajú skutočne

v hojnom počte, aby si ju bozkom uctili,“ vysvetľuje Stanislav Gábor. „Počas roka je umiestnená na viditeľnom mieste hneď v predsieni chrámu v presklenej nike,“ dodáva.

LEGENDA O SV. KRÍŽI

Prastará kresťanská tradícia o sv. Kríži hovorí, že ho našla sv. Helena, matka cisára Konštantína Veľkého. Keď v roku 326 prišla do Jeruzalema, prikázala zbúrať Venušin chrám, ktorý postavili na Golgote za cisára Hadriána. Po odkrytí Golgoty vraj našli jamu s tromi krížmi a cedulou s nápisom INRI, ktorý bol podľa evanjelistov umiestnený na Kristovom Kríži. Aby zistili, ktorý z troch krížov patril Ježišovi, jeruzalemský patriarcha Makarios prikázal, aby nájdené ostatky troch krížov priložili postupne k telu istej chorej ženy. Po priložení Kristovho Kríža sa chorá žena uzdravila a to bol dôkaz, že práve na tomto Kríži Kristus zomrel.

RELIKVIE V KOŠICIACH

Vzácnu relikvia z pravého Spasiteľa sv. Kríža sa nachádza aj v Dóme sv. Alžbety Bratislavskej v Košiciach. Okrem neho tam nájdete aj relikvie sv. Alžbety, sv. Ondreja-apostola a troch sv. košických mučeníkov.

Marta Ostricová, Nový Čas 02/11/2013

Do „batôžka“ na cestu k svätosti

Nikdy nechovať nenávisť, slúžiť druhým, tým, ktorí to najviac potrebujú, modliť sa a radovať – to je cesta k svätosti, uviedol pápež František pred približne 100 000 ľuďmi, ktorí sa zišli na Námestí sv. Petra vo Vatikáne, aby slávili Sviatok všetkých svätých. Pápež okrem iného upozornil, že „svätí nie sú nadľudia, ani sa nenarodili ako dokonalí“ - žili životom obyčajných ľudí, „ale keď spoznali Božiu lásku, odovzdali sa jej a dali svoj život do služby iným, znášali utrpenia a protivenstvá, odpovedali na zlo dobrom a šírili pokoj a radosť“. Dodal, že svätí v sebe nikdy nechovajú nenávisť, lebo tá „pochádza od diabla“, kým „láska je z Boha“. V príhovore upozornil, že „krstom sme všetci zdedili možnosť stať sa svätými“. „Všetci sme povolani ísť cestou svätosti, (...) ísť po ceste, ktorá má tvár Ježiša,“ dodal pápež. Nebeské kráľovstvo, ako uviedol Franti-

šek, je pre tých, ktorým nezáleží na veciach, ale na Božej láske, ktorí majú pokorné srdce, neosobujú si, že sú spravodliví, nesúdia, „trpia s tými, čo trpia a radujú sa s tými, ktorí sa radujú“. Svätci a svätice pomáhajú ľuďom zmieriť sa, žiť v mieri. Pápež zopakoval, že svätci svojim svedectvom ľudí nabádajú, aby sa nebáli ísť proti prúdu, byť nepochopení či stať sa terčom výsmechu za vieru v Boha a evanjelium. Okrem toho prítomných vyzval, aby sa spolu s ním pomodlili za vyše sto afrických imigrantov, ktorí zomreli od smädu, hladu a vyčerpania pri putovaní Saharou. Skupina migrantov mala namierené do Alžírsku, keď sa v Nigéri uprostred Sahary pokazili kamióny, ktoré ich tam mali dopraviť. Medzi obeťami bolo aj asi 50 detí. Pápež tiež odslúžil omšu za všetkých zosnulých na rímskom cintoríne Campo Verano.

Šport 04/11/2013

Vatikán robí prieskum: Farnostiam poslali dotazník

Vatikán rozbehol nezvyčajný celosvetový prieskum. Pápež sa zaujíma, ako v jednotlivých katolíckych farnostiach prakticky riešia citlivé otázky, ako sú kontrola pôrodnosti, antikoncepcie či duchovná služba rozvedeným a homosexuálnym párom. Informovala o tom agentúra AP s odvolaním sa na Americkú biskupskú konferenciu.

Dotazníky s otázkami rozposlali všetkým národným biskupským konferenciám v polovici októbra so sprievodným listom vatikánskeho koordinátora, generálneho sekretára biskupskej synody Lorenza Baldisseriho.

V liste arcibiskup žiada biskupov, aby čo najskôr poskytli dotazníky jednotlivým dekanátom a farnostiam, aby tak Svätá stolica získala spätnú väzbu priamo z lokálnych zdrojov. Získané údaje sa využijú pri príprave agendy mimoriadnej synody biskupov venovanej otázkam rodiny, ktorú plánuje na budúcu jeseň uskutočniť pápež František. Prieskum podľa agentúry AP odráža odlišný prístup nového pápeža, ktorý chce podľa vlastných slov dosiahnuť, aby sa na rozhodovaní Vatikánu výraznejšie podieľali aj predstavitelia cirkvi po celom svete. **tasr, Nový Čas 04/11/2013**

Kristus na Cherubínskej hore

Obrovskú bronzovú sochu Krista sa podarilo vztýčiť aktivistom na Cherubínskej hore vo vojnu zmietanej Sýrii. Socha s výškou viac ako 12 metrov sa nachádza nad starou pútnickou cestou vedúcou z Istanbulu do Jeruzalema. Spolu s podstavcom dosahuje celkovú výšku 32 metrov. Inštaláciu sochy organizátori pripravovali osem rokov, zábery však zmarila občianska vojna, ktorá vypukla po povstaní proti prezidentovi

Bašárovi Asadovi v marci 2011. Za projektom s názvom „Prišiel som, aby som zachránil svet“ je Nadácia sv. Pavla a Juraja so sídlom v Londýne. Peňažné prostriedky na jeho realizáciu pochádzajú od súkromných darcov. Aktivisti bezpečnosť sochy negarantujú. Nachádza sa totiž v oblasti, kde operujú militantné skupiny napojené na teroristickú sieť al-Káida, ktorých terčom sú najmä kresťania. **JÁN FELIX, Šport 04/11/2013**

Ježiš pozastavil boje v Sýrii

S tým, aby mohli postaviť 12-metrovú sochu, museli súhlasiť všetky bojujúce strany. Prestali bojovať.

Niekoľkodňový pokoj zbraní pomohol postaviť viac ako 12-metrovú bronzovú sochu Ježiša v sýrskom kresťanskom meste Sednaja. Tamojší kresťania hovoria o zázraku. Sochu, ktorá stojí na 20 metrov vysokom podstavci, inšpirovala ikonická socha Krista Spasiteľa v Riu de Janeiro.

Sympatie moslimov

Na to, aby sochu dopravili a vztýčili, sa museli na prímerí dohodnúť sýrske jednotky, rebeli a miestne milície. V Sýrii sa lokálne a krátkodobé prímeria uzatvárajú relatívne často, ale je to zväčša z humanitárnych dôvodov. Organizátori akcie denníku Christian Science Monitor povedali, že nečakali, že to pôjde tak hladko, keďže Sednaja leží pri moslimských dedinách, kde pre kresťanov veľa sympatií nemajú. Projekt Kristovej sochy sa ťahá už od

roku 2005. Sochu si objednala a zaplatila v Británii sídliaca nadácia blízka ruskému podnikateľovi a tamjšej pravoslávnej cirkvi.

Aj Ježiš by to chcel

Jej inštaláciu najprv chceli pozastaviť, lebo sa obávali, že islamskí extrémisti by ju zničili, ako sa to stalo v prípade sochy Panny Márie v meste Maalúla. Napokon sa rozhodli, že projekt dokončia. „Aj Ježiš by to tak urobil,“ povedal jeden z organizátorov. Kresťania tvoria desatinu obyvateľov Sýrie a sú lojálni prezidentovi Asadovi. Vnímajú ho ako menšiu hrozbu pre vyznávanie svojho náboženstva. V Sýrii mali kresťania do vypuknutia povstania proti Asadovi relatívne slušné postavenie a vplyv v ekonomickom a spoločenskom živote. Jana Shemesh

Sochu sme postavili, lebo by to tak urobil aj náš pán Ježiš. Samír al-Gadbán, organizátor postavenia sochy. **Jana Shemesh, SME 04/11/2013**

Opravujú konkatedrálu

Interiér Konkatedrály sv. Mikuláša v Prešove tento týždeň zapratali stavbári lešením. Začína sa tu ďalšia etapa rekonštrukčných prác, ktorá bude pozostávať z čistenia stropov a maľovania stien. Zatiaľ tieto práce nenarušia harmonogram bohoslužieb, ani čas spovedania. Lešenie postavili do prednej a zadnej časti kostola, stredná časť bohostánku je prístupná veriacim bez väčších obmedzení. Rímskokatolícky farský Kostol sv. Mikuláša, ktorý bol pred piatimi rokmi vyhlásený za konkatedrálu, od tejto udalosti postupne prechádza rozsiahlou rekonštrukciou. „Doteraz sa preinvestovalo okolo 300-tisíc eur, na ďalšie práce budeme potrebovať ešte zhruba 2 milióny eur,“ povedal dekan farnosti Jozef Dronzek. Súčasťou investície bol aj historický prieskum objektu, ktorý sa týkal podláh, muriva a stropu. Konkatedrála sv. Mikuláša je dominantou Prešova. Predurčujú ho k tomu úctyhodné rozmery, dĺžka 54,7 metra, šírka 34,45 metra a výška vnútorného priestoru je 16 metrov. **tasr, sita, Nový Čas 04/11/2013**

Sprístupnili kryptu

Kryptu pod Kostolom sv. Jakuba v Trnave včera po roku sprístupnili františkáni pre verejnosť. Krypta je dlhá viac ako 93 metrov, údajne sa v nej nachádza 92 kazematov a 36 pohrebných miestností.

(sita) **Plus jeden deň 02/11/2013**

Vatikánsky prieskum

Kontrola pôrodov, rozvody, alebo homosexuálne zväzky, to sú niektoré z citlivých otázok z prieskumu, ktorý Vatikán robí na farnostiach po celom svete. Cieľom je pomôcť akceptácii a vzájomnému porozumeniu medzi katolíckou cirkvou a tými katolíckymi, ktorých predstava o rodine sa líši od tej tradičnej. Pápež František zdôraznil starostlivosť a rešpekt ku každej ľudskej bytosti. **TA3, 05/11/2013**

Evanjelium na ceste k mladým

V novembri štartuje piaty ročník projektu Godzone. Tím Godzone navštívi šesť slovenských miest s produkciou zameranou na šírenie posolstva evanjelia medzi mladými. Evanjelizačné turné bude od 11. do 16. novembra 2013 v Poprade, Košiciach, Považskej Bystrici, Partizánskom, Trnave a Banskej Bystrici. Organizátori sa totiž snažia počas jedného týždňa pokryť celé územie krajiny, aby evanjelium zastihlo mladých ľudí presne tam, kde sa nachádzajú počas svojho každodenného života. „Ježiš sám povedal, že lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí a preto chceme v rámci turné reálne vychádzať k ľuďom, do ich škôl a na námestia a ponúknuť im živý vzťah s Bohom,“ povedal riaditeľ projektu Godzone Július Slovák. Turné organizuje Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže. v spolupráci s Radou pre mládež a univerzity Konferencie biskupov Slovenska.

JÁN FELIX, Šport 05/11/2013

Blízko pri človeku až do konca

Slovenská katolícka charita (SKCH) vyhlásila verejnú zbierku Blízko pri človeku – pomáhame žiť až do konca, prostredníctvom ktorej sa snaží vyzbierať financie na podporu jej hospicov. Podľa SKCH hospicov starostlivosť si dnes nemôže dovoliť každý. Zdravotné poisťovne totiž hradia len približne 60 percent nákladov na zdravotnú starostlivosť poskytovanú v hospicoch. Zvyšok musí zaplatiť pacient alebo jeho blízka rodina, stáva sa však, že si to nemôžu dovoliť. Zbierka potrvá od 1. novembra do 31. januára 2014. Zbierku je možné podporiť ľubovoľným príspevkom na číslo účtu 0176875345/0900, variabilný symbol 202 alebo zaslaním sms správy v znení DMS medzera CHARITA na číslo 877. SKCH chce okrem finančnej zbierky aj zvyšovať povedomie verejnosti na Slovensku o potrebe pomoci a solidarity s nevyliciteľne chorými ľuďmi.

JÁN FELIX, Šport 05/11/2013

Pápež sa zaujíma ako v katolíckych farnostiach riešia citlivé otázky

Pápež sa zaujíma ako v jednotlivých katolíckych farnostiach prakticky riešia citlivé otázky ako sú kontrola pôrodnosti, antikoncepcie či duchovná služba rozvedeným a homosexuálnym párom. Všetkým národným biskupským konferenciám rozposlali dotazníky. Získané údaje sa využijú pri príprave agendy mimoriadnej synody biskupov venovanej otázkam rodiny, ktorú plánuje na budúcu jeseň uskutočniť pápež František.“ **Rádio VIVA, 04/11/2013**

Omša pre slobodných pomáha nájsť si manžela

Mladí muži a mladé ženy sú trochu v rozpakoch a navzájom sa nescelo prezerajú. Kňaz chodí od jedného k druhému a povzbudzuje ich, aby začali spolu hovoriť. Pritom sa rozdáva čaj a koláčiky, píše agentúra AFP. Je to už piata omša pre slobodných, celebriovaná v Chráme Nanebovstúpenia Pána vo Varšave. Rovnako ako iné usporadúva táto farnosť raz mesačne večierok, ktorého cieľom je v tejto silne katolíckej krajine, kde sa šíri medzi mladými samota, pomáhať im nájsť si partnera. Omša sa začína kázňou o vzťahu muža a ženy, o problémoch vzájomnej komunikácie aj o žiarlivosti. Končí sa modlitbou za to, aby každý našiel vhodného partnera. Všetci potom odchádzajú do vedľajšej budovy, aby sa bližšie zoznámili. Tento večer bolo prítomných najmenej 250 ľudí vo veku od dvadsať do tridsať rokov. Takéto omše sa teraz konajú v najmenej troch varšavských kostoloch, ale aj v Krakove na juhu či v Olsztynie na severe krajiny. Atmosféra sa uvoľňuje, ľudia sa smejú a rozprávajú sa spolu. „Základné hodnoty sa začínajú rúcať. Potenciálnu manželku, ktorá by uznávala vaše hodnoty, nenájdete na diskotéke,“ hovorí tridsaťročný zvärač Krzysztof Merchel. „Mnohí ľudia sú sami a nevedia, čo si počať, aby vyšli zo svojej samoty,“ zdôrazňuje Merchel, ktorý je na takej omši po prvý raz. Tieto stretnutia sú tak trochu dielom tridsaťštyriročnej lekárky Matildy Krzysiakovej, ktorej trvalo štyri roky, kým presvedčila nového farára, aby omša pre slobodných organizoval. „Ľudia trávia väčšinu svojho času na

internete. Mnohí sa cítia sami a sú zavalení prácou,“ hovorí táto elegantná blondínka, ktorá je doteraz tiež slobodná. Dvadsaťtriročný študent práva Tomasz Olejek, ktorý sem prišiel, aby podporil priateľa hľadajúceho partnerku, vysvetľuje, že on tú svoju nenašiel síce na omši pre slobodných, ale tiež v kostole. „Hľadal som ženu leta na internete, ale márne. Svoju priateľku som stretol v reálnom svete. Človek musí ísť medzi ľuďmi a pozeráť sa okolo seba,“ hovorí. Kostoly boli vždy miestom, kde sa kresťania stretávali, nadväzovali priateľstvá a vytvárali komunity. „Tu však farnosť otvorene priznávajú farbu: Ste sám? Chodíte na omšu pre slobodných,“ zdôrazňuje sociológ Pawel Boryszewski. „Cirkev býva často zosmiešňovaná,“ ľutuje Matylda Krzysiaková. Pre niektorých sú omše pre slobodných len spôsob, ako zahnať nudu, súdi. Večierky sú však zadarmo. Poľská cirkev sa snaží reagovať na potrebu spoločnosti, vysvetľuje kňaz Aleksander Jacyniak, ktorý tiež organizuje v inej varšavskej farnosti takéto omše. Začal ich jeho predchodca, ktorý na základe svedení mladých ľudí usúdil, že sú prospešné. „Ukončili štúdium, našli si prácu, kúpili si byt, majú všetko potrebné, ale chýba im manželka alebo manžel,“ hovorí. Podľa oficiálnych štatistík sa v Poľsku podiel slobodných žien zvýšil z 18 percent v roku 1988 na 23 percent v roku 2011. Do toho nie sú započítané rozvedené ženy ani vdovy. U mužov tento podiel v rovnakom období vzrástol z 30 na 35 percent.

čtk, Pravda 04/11/2013

Liečba prácou

Na alkohol a drogy zabúdajú pri práci. Abstinujúci narkomani a alkoholiци vám v Prešove prezujú pneumatiky, umyjú auto a vyperú bielizeň. V gréckokatolíckej charite sa takto snažia vrátiť do bežného života.

Päťdesiatdvaročný Tomáš auta umýva už vyše dvoch rokov. Aj takto sa snaží zbaviť závislosti od alkoholu. Ak by sa ho neujala charita, už by bol dávno na ulici.

Tomáš: „Hrozilo mi to, takže ja som vlastne vďačný tomu zariadeniu, že ma zobralo naspäť. Vlastne ja som tu už druhýkrát.“

Martin Jedinák, redaktor: „Na alkohol chce v autoumyvárni zabudnúť aj tridsaťšesťročný Miroslav.“

Miroslav: „Prišiel som sem doliečovať. Pomôže mi to, dúfam, v mojej abstinencii.“

Martin Jedinák, redaktor: „V resocializačnom stredisku gréckokatolíckej charity nedávno otvorili aj pneuservis. Po zaškolení sa aj tu klienti domova pod dozorom striedajú pri prezúvaní pneumatík či oprave defektov. Niektorí si ale na tvrdu prácu zvykajú len veľmi ťažko.“

Marek Barabas, vedúci pneuservisu: „Keď užíval drogy, tak vlastne tam tie pracovné návyky neboli a teraz sa mu nechce. Je ťažko si znova zvyknúť.“

Martin Jedinák, redaktor: „Niektorí Prešovčania majú stále obavy zveriť im do rúk auto, no mnohí to berú ako svoj príspevok k charite. Klienti pracujú zadarmo a všetky tržby idú na chod tohto zariadenia. Pre verejnosť už otvorili aj svoju pracovňu. Pri zehlení sme tu zastihli päťdesiatdvaročného abstinujúceho Štefana.“

Štefan: „Mi to pomáha, čo vidí aj rodina, že sa mením.“

Branislav Božek, resocializačné stredisko Domov nádeje: „Pracovná terapia je súčasťou všetkých ostatných terapií ako je psychoterapia, socioterapia a psychologické sedenia.“

Martin Jedinák, redaktor: „Aj keď si liečbu prácou všetci pochvaľujú, Domov nádeje môžu ročne opustiť len asi piati klienti. Aj tých ale nedokážu zo závislosti úplne vyliečiť.“

Branislav Božek, resocializačné stredisko Domov nádeje: „Závislý človek je do konca života a jediným liekom je abstinencia.“

Markíza, 04/11/2013

Stojí lustrovanie za tie peniaze? Pýta sa Poľsko

Walesa obhájil na súde čistý štít, arcibiskup Wielgus nie

Poliaci zoznam svojich komunistických agentov nikdy nezverejnili, akurát skúmajú, či politici o svojej minulosti neklamú. Ostatné nechali na voliča.

Krajinu to stojí viac ako sedem miliónov eur a preverujú sa hlavne regionálni politici a nižší úradníci. Denník Gazeta Wyborcza sa preto pýta, či majú lustrácie v Poľsku ešte zmysel. Od októbra minulého roka preskúmal poľský Úrad pamäti národa (IPN) radných v mestách, krajoch a okresoch alebo kandidátov v miestnych voľbách. Zo 152 prípadov ich bolo 101, ostatní boli advokáti, prokurátori, ale aj riaditeľ školy či člen predstavenstva bytového družstva. „Lustrácie dlhodobo rozdeľujú poľskú spoločnosť, pretože boli opakovane zneužitá na politické ciele a neboli robené podľa zákona,“ hovorí pre SME politológ Juraj Marušiak, ktorý sa venuje Poľsku. Ústav preveruje, či osoby, ktoré sa narodili pred 1. augustom 1972, spolupracovali s komunistickými orgánmi a boli agentmi či spolupracovníkmi štátnej bezpečnosti.

Končí, ak klamal

V Poľsku nemusí spolupráca so štátnou bezpečnosťou znamenať stratu funkcie. Ide hlavne o to, aby človek povedal o svojej minulosti pravdu. Až keď klame, zakážu mu vykonávať verejnú funkciu na desať rokov. Inak o jeho osude rozhodujú voliči. Na preverovaní minulosti politikov sa ešte v roku 1989 dohodlo hnutie Solidarita s komunistami, no dlho sa lustrácie týkali len úzkeho okruhu osôb. Najväčší boj o vyrovnanie sa s minulosťou zažilo Poľsko v roku 2007, keď

vláda bratov Kaczyńských prijala novelu lustračného zákona. Mala preveriť až 700-tisíc ľudí vo verejnej a štátnej správe, čím zašla najďalej vo východnom bloku. Nešlo len o politikov či vysokých úradníkov, ale aj novinárov, advokátov, šéfov štátnych firiem a profesorov. Mnohí to považovali za honbu na čarodejnice. V máji im dal za pravdu ústavný súd, keď novelu lustračného zákona spochybnil. Koncom roka vládu Kaczyńských vystriedala vláda Donalda Tuska a lustrácie prestali byť témou.

Utajené zoznamy

Problém je, že v Poľsku na rozdiel od iných krajín nie sú zväzky spolupracovníkov zverejnené a treba požiadať o ich prístupenie. Aké komplikované je zistiť pravdu, naopak, ukázal prípad legendárneho bojovníka proti komunizmu, bývalého poľského prezidenta a držiteľa Nobelovej ceny za mier Lecha Walesu. Dva historici z Ústavu pamäti národa o ňom napísali, že v 70. rokoch ako agent Bolek donášal na kolegov z gdanských lodeníc. Walesa to popiera. „Tu vidno, aké zložitá je dosvedčiť, že išlo o vedomú spoluprácu s vtedajšou mocou,“ hovorí Marušiak. Ústav však väčšinu sporov vyhral. Od roku 2007 sa ich pred súd dostalo 357 a z toho v 204 prípadoch súdy rozhodli o tzv. lustračnom klamstve. V 143 prípadoch mali osoby pravdu, desať prípadov súdy zamietli. Uspel v prípade varšavského arcibiskupa Stanisława Wielgusa v roku 2007. Ukázalo sa, že ide o spolupracovníka tajnej polície, ktorý o minulosti klamal. Pod tlakom verejnosti a Vatikánu odstúpil.

Miriam Zsilleová, SME 05/11/2013

Stanislav Zvolenský sa oddnes zúčastňuje na plenárnom zasadnutí Apoštolskej signatúry v Ríme

Bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský sa oddnes zúčastňuje na plenárnom zasadnutí Apoštolskej signatúry v Ríme. V piatok 8. novembra napoludnie prijme členov signatúry

Svätý Otec František. Najvyšší tribunál Apoštolskej signatúry je možné rozsahom kompetencií a váhou rozhodnutí prirovnať k ústavnému súdu.

Rádio Regina BA, 06/11/2013

Obnovili zvonice v Žiline

Oprava jednej z najstarších renesančných zvoníc na Slovensku, takzvanej Burianovej veže v Žiline, ponúkne ľuďom zaujímavý pohľad na mesto. Vežu postavili podľa vzoru talianskych zvoníc, mimo kostola. Zvonka síce prešla opravou, no vnútorný priestor bol v zlom stave, a tak ju zatvorili.

Burianova veža je aj súčasťou obrazu Žiliny od prvej polovice šestnásteho storočia.

Miloš Dudáš, riaditeľ Krajského pamiatkového úradu v Žiline: „Dal ju postaviť vtedajší richtár Žiliny, podľa ktorého nesie aj meno.“

Vlado Záborský, redaktor: „Veža je majetkom katolíckej cirkvi, ktorá ju za symbolickú sumu prenajala mestu, aby mohlo investovať do opravy interiéru. Obnovu zvonov, ktoré tu nainštalovali po prvej svetovej vojne, však financovala cirkev. Zvonica je teraz riadená elektronikou a aj o zvonenie sa stará elektrický pohon.“

Tomáš Galis, žilinský diecézny biskup: „Dá sa aj ručne ťahať, ale myslím, že to už by bola len tá krajná možnosť.“

Vlado Záborský, redaktor: „Pre turistov, ale aj domácich bude zrejme najväčším lákadlom vyhládka z veže. Okrem súčasnej rekonštrukcie ju umožnila najväčšia prestavba v štyridsiatych rokoch, kedy tu vybuodovali aj ochodzu.“

Miloš Dudáš, riaditeľ Krajského pamiatkového úradu v Žiline: „Ochodza nikdy nebola sprístupnená verejnosti, až v podstate dneska sa podarilo konečne sprístupniť tú vežu.“

Vlado Záborský, redaktor: „Na prehliadku sa však bude treba objednať, na vežu sa totiž naraz zmestí iba dvanásť ľudí.“

Ingrid Dolníková, vedúca odboru kultúry MsÚ v Žiline: „Určíme tri dni v týždni, kedy sa budú môcť ľudia hlásiť v turistickej informačnej kancelárii na prehliadky.“

Vlado Záborský, redaktor: „V tomto roku budú ešte prehliadky zadarmo, v budúcnosti však mesto plánuje zaviesť aspoň symbolické vstupné, ktoré by pokrylo náklady na základnú údržbu.“

STV 1, 04/11/2013

Medzi nebom a peklom?

Kamarátku mamu prepustili z roboty. Bez vysvetlenia! Odvtedy je doma, zaregistrovaná na úrade práce, obchádza firmy a ponúka sa. Do neba volajúca nespravodlivosť! Inej priateľky brat má robotu, ale pol roka výplatu nevidel. Rodina je zadĺžená na všetky strany, žije z ruky do úst, obaja manželia pracujú, žijú z manželkinho mizerného platu. Ďalšia nespravodlivosť! A bývalej riaditeľke kysuckej knižnice Janke Mudrikovej ponúkla terajšia šéfka prácu upratovačky. Inú vraj pre ňu nemá. Slovenská asociácia knižníc prácu bývalej riaditeľky oceňuje, požiadala župana, aby ju opäť vymenoval ne tento post. Ďalšia! Kamarátka Eva mi rozprávala, ako ju a jej „spolupracovníkov“ z úradu práce zamestnajú vždy na jeho odporúčenie niekde na dva mesiace akože na skúšku a potom ich prepustia, lebo prijmú nejakých iných, ktorých im tiež pošle úrad. Sú to všetko smradi, tvrdí Eva, ktorá si na odporúčenie úradu urobila všetky počítačové kurzy, opatrovateľský aj masérsky, iba za nočného strážníka sa ešte nevyučila. „Viš, psí hlas do neba nejde!“ Aj Róberta Bezáka vysvätili za biskupa a z riadenia trnavskej arcidiecézy ho odvolal pápež Benedikt XVI. Bezák mal podľa svojho brata v novembri odísť do Talianska a pôsobiť v Busolengu v kláštore rehole redemptoristov, ktorej je členom. Zatiaľ však neodcestoval. Keď sa človek vezie autobusom, takmer všetci sa žalujú. Niekomu priamo do ucha alebo do telefónneho slúchadla. Bezák sa žaluje verejne, odkedy ho odvolali. Vyjadrovať sa na verejnosti mu zakázali, ale on sa nebojí a hovorí o svo: jich krivdách nahlas. Aj za prezidenta ho volali,

ale on nejde kandidovať. Na Facebooku sa vlni stávkovo, či v istom mienkotvornom časopise bude na titulke Róbert Bezák alebo hokejisti. Bezák mal náskok! Na budúci týždeň o ňom vyjdú dve knižky. Marie Vrabcová, ktorá napísala publikáciu aj o Hedvige Malinovej, zachytáva životný príbeh arcibiskupa. Ide o výsledok rozhovorov počas deviatich mesiacov. V súčasnosti hádam najslávnejší slovenský duchovný vysvetľuje, ako a prečo sa stal kňazom, akým chcel byť biskupom, čo našiel na arcibiskupskom úrade v Trnave... Hovorí otvorene a konkrétne. Opisuje svoje odvolanie, smútok, ktorý prežil, izoláciu, ale aj to, ako sa k nemu stavali ostatní biskupi. Nevyhne sa ani dôvodom, prečo odchádza zo Slovenska. Druhá kniha novinára Štefana Hríba s názvom Medzi nebom a peklom vznikla ako výsledok dlhých letných dialógov s Bezákom v kláštore redemptoristov. V nej „majú byť“ odpovede na otázky o Bohu, napríklad, či je žiarlivý, ale aj na to, prečo je medzi nami a ním neodstrániteľný závoj“. Predmetom rozhovorov boli aj otázky o človeku, akú má napríklad cenu, keď pri cunami umierajú ľudia, alebo či na spásu stačí ľútosť v poslednej sekunde života. Bezák sa vyjadruje i k cirkvi a porozumeniu sveta. Bolestí a krívd je na svete veľa. Róbert Bezák to isto ako kňaz vie. Boh vidí naše aj jeho trápenia, počuje naše otázky. Možno keby sa stíšil, začuje jeho odpoveď. A možno ani nie. Ja si totiž myslím, že tá jeho už odznela. A na tie ostatné by mal odpovedať štát.

Veronika Šikulová, Pravda 06/11/2013

Bezák: Tak som ešte v živote neplakal!

O odvolanom arcibiskupovi vychádzajú dve knihy, prehovorí v nich o machináciách v cirkvi

Verejnosť sa konečne dozvie niečo viac o udalostiach, ktoré sprevádzali odvolanie trnavského arcibiskupa Róberta Bezáka. Budúci týždeň vyjdú dokonca až dve knihy, ktoré by nám mali prezradiť niečo viac o samotnom Bezákovi, ale aj o finančných machináci-

ách, ktoré odhalil na úrade po svojom predchodcovi.

Autorkou knihy Vyznanie je novinárka Marie Vrabcová (43), ktorá už napísala knihu o Hedvige Malinovej. Narodila sa v Prahe, ale žije na Slovensku a pracovala vo viacerých slovenských aj maďarských novinách. „S Róbertom Bezákom som robila hneď pokračovanie na str. 8

dokončenie zo str. 7

prvý rozhovor po jeho vymenovaní. Naše cesty sa opäť stretli, keď už bol, bohužiaľ, odvolaný," vraví Marie Vrabcová.

Bude konkrétny!

S Bezákom zostali v kontakte. Keď prišla ponuka z občianskeho združenia Kampanila, ktoré Bezáka podporuje, dohodli sa na spolupráci. „Keď som chcela ukázať, akým je človekom, kniha musela obsiahnuť celú jeho životnú púť," vysvetľuje Vrabcová. „Začína sa detstvom, hovorí o tom, akým chcel byť biskupom, ale tiež, aké finančné machinácie a podvody našiel na arcibiskupskom úrade. Opisuje všetko veľmi konkrétne, hovorí o konkrétnych sumách, o konkrétnych ľuďoch. Naozaj pomenúva pravdu.“ Čitatelia sa dozvedia, ako Bezák prežil svoje odvolanie, izoláciu a samotu. A tiež, ako sa k nemu stavali ostatní bisku-

pi, ktorých stretáva. Podľa autorky ide o hlboké, úprimné vyznanie človeka, ktorý celý svoj život odovzdal cirkvi a teraz má pocit, že ho cirkev nechce. Kniha má 250 strán, rodila sa 9 mesiacov z vyše 120 hodín nahrávok. Druhá kniha o Bezákoví pochádza od novinára Štefana Hríba a má názov Medzi nebom a peklom.

„Ten pocit, že pápež Benedikt, ktorého som si nesmierne vážil, rozhodol o mne tak zásadne bez toho, aby si ma vypočul, bol až zdruvujúci. Veľmi to na mňa doľahlo... Veľmi... Tak som ešte v živote neplakal..."

Odvolanie z biskupského úradu vonkoncom nie je iba administratívny úkon, ktorým sa odvoláva predošlé rozhodnutie rímskeho biskupa, ako si to mnohí chcú ľahkomyselne vysvetľovať. To je bolestné „znamenanie na čele" a rana na duši.

IRIS KOPCSAYOVÁ

Plus jeden deň 06/11/2013

Prieskum o názoroch veriacich

Rozvod, antikoncepcia, sobáš homo-sexuálov, čo si o týchto otázkach katolíci naozaj myslia? To zrejme nevie ani samotný Vatikán, preto sa situáciu rozhodol podrobne zmapovať. Do diecéz po celom svete rozposlal formulár s témami, na ktoré majú svoje ovečky vypovedať. Hlavným cieľom je zistiť, či veriaci komunita zdieľa tradičné názory cirkvi. Výsledkami prieskumu sa kompetentní budú zaoberať na budúcoročnej konferencii. Iniciatíva vychádza priamo od pápeža Františka, ktorý nechce cirkev uzatvorenú pred reálnym svetom.

Bruno Forte, arcibiskup: „Nebudeme robiť rozhodnutia podľa názorov verejnosti, tak to nefunguje, ale nemôžeme ani ignorovať ako veriaci vnímajú otázky rezonujúce svetom.“ **JOJ, 6.11.2013**

V knihe odhaľuje tajné účty Sokola!

Bývalý arcibiskup Róbert Bezák pred svojím odchodom zo Slovenska otvorene prehovoril o pomeroch v trnavskej arcidiecéze. V knihe Vyznanie sa autorka Márii Vrabcovej zdôveril nielen s problémami, ktoré ho čakali po nástupe do funkcie, ale porozprával aj o tajných účtoch a prevodoch peňazí jeho predchodcu, ktoré neboli v súlade s kostolným poriadkom. Nový Čas získal úryvky z knihy.

O pochybných transakciách

- Bývalý ekonóm arcidiecézy mi tvrdil, že niektoré transakcie viedli v akejsi vlastnej evidencii, mimo účtovných kníh, čo podľa zákona síce neobstojí, ale bol by som to schopný akceptovať, ak by to bolo riadne zdokladované a archivované na úrade. Žiadne záznamy som však nenašiel, všetko zostalo v rovine tvrdení a ja som si tie tvrdenia musel preveriť, lebo zodpovednosť bola na mojich pleciach. (...) Majetok, hlavne pozemky, ktoré arcidiecéza získala späť v procese reštitúcií, tiež nebol riadne zaznamenaný v účtovnej evidencii. Hodnota nezaúčtovaného majetku dosahovala 24 miliónov eur.

O pôvode peňazí na penzión v Jacovciach

- Na moje naliehanie, aby sa

transakcia objasnila, arcibiskup Sokol dodatočne predložil darovaciu zmluvu o tom, že tie peniaze arcidiecéza darovala cez jeho súkromný účet občianskemu združeniu Metro-politánik. Toto združenie pritom nie je cirkevnou organizáciou, a o tom, že penzión bude slúžiť aj na cirkevné účely, začal hovoriť až po medializácii celej kauzy. O pôvode týchto peňazí existujú tri rozličné písomné vyjadrenia arcibiskupa Sokola - najprv tvrdil, že sú to peniaze z predaja pozemkov farnosti Rača pre Tesco, potom, že ide o úroky z týchto prostriedkov a po mojom odvolaní pre médiá vyhlásil, že išlo o peniaze z dedičstva po amerických bezdetných manželoch. Dnes sa tvrdí, že to všetko bolo v poriadku, veď financie boli použité na cirkevné účely. Aké sú však v takejto sivej zóne záruky, že to naozaj bolo tak?

O miliónoch na čiernych účtoch

- Mnohé dokumenty a zmluvy sme od arcibiskupa Sokola získali až vtedy, keď z konkrétnych rokovanií alebo žiadostí o odpoveď vyplynulo, že musia existovať. Tak som prišiel na to, že emeritný arcibiskup má vlastnú agendu a povie mi len to, čo povedať musí, lebo sa to už nedá zatajiť alebo odmietnuť. Keď

sme sa jeho ekonóma Petra Kučeru opýtali, či existujú ešte nejaké účty mimo hlavnej účtovnej knihy, o ktorých by som mal vedieť, povedal, že nie. Neskôr som sa dozvedel, že Trnavská arcidiecéza mala v rokoch 1997 až 2009 otvorených niekoľko desiatok bankových účtov, ktoré neboli evidované v hlavnej účtovnej knihe, a na týchto účtoch dochádzalo k finančným pohybom v miliónoch slovenských korún vrátane hotovostných vkladov a výberov. Pred plánovaným odchodom arcibiskupa Sokola už od roku 2008 boli peniaze postupne vyberané. Ale v prvých troch mesiacoch roka 2009, za ktorý som už mal podpisovať daňové priznanie ja, ešte bolo otvorených niekoľko neoficiálnych účtov. K 1. 1. 2009 bol zostatok na týchto účtoch ešte približne dva milióny eur. V prvom polroku, teda do môjho nástupu na úrad, boli finančné prostriedky postupne vybrané a všetky účty zrušené.

Na financovanie penziónu v Jacovciach padá tiež podozrenia.

Ján Sokol bude mať čo vysvetľovať.

Róbert Bezák v knihe odhalil, čo sa dialo v Trnave.

Martin Čeliga
Nový Čas 07/11/2013

Biskupi opäť broja, tentoraz proti antikoncepcii v lekárňach

Kým vo svete sa posilňujú práva žien, slovenskí biskupi opäť mútia vodu vo verejnom priestore - snažia sa vydávať antikoncepciu na predpis za zlo, ktoré treba zakázať. Tentoraz broja proti predaju antikoncepcie v lekárňach. Katolícki funkcionári sa najnovšie uzniesli na tom, že veriaci lekárnici majú povinnosť odmietnuť predaj týchto tabletiiek. Pritom ak antikoncepciu budú farmaceuti v malých mestách, kde je len jedna lekárňa, odmietajú, pre ženy, ktoré ju používajú, sa môže stať nedostupnou. Zároveň biskupi vyzvali všetkých kresťanov, aby pri svojich nákupoch uprednostňovali takéto lekárne. Postoj slovenských biskupov môže byť o to krátkozrakjší, že antikoncepcia sa využíva aj na liečbu závažných chorôb. Biskupi v tejto súvislosti len stroho pripustili výdaj antikoncepcie v prípade, ak sa použije ako terapeutický prostriedok. Sociologička Sylvia Porubánová považuje odporúčanie biskupov za ideologicky a nábožensky podfarbené a nátlakové. „Je v rozpore s ústavou a medzinárodnými záväzkami, ktoré Slovensko musí dodržiavať,“ hovorí Porubánová. Výzva kresťanom, aby kupovali lieky v tých lekárňach, ktoré nedržia antikoncepciu, môže byť podľa nej aj marketingový ťah. „Je to zásah, ktorý už nemá nič spoločné s výhradou svedomia, tak ako je v zmluve s Vatikánom. Je to nadpráca,“ hovorí. V spoločnosti pod vplyvom takých vyhlásení môže podľa nej vzniknúť ešte väčšia polarizácia.

Predajom antikoncepcie sa zaoberala subkomisia pre bioetiku pri Konferencii biskupov Slovenska na konci októbra. Tvrdí, že sa na ňu s touto otázkou obracali veriaci lekárnici. Podľa jej stanoviska by kresťanskí farmaceuti mali pri predaji antikoncepcie uplatňovať výhradu vo svedomí a tieto lieky nepredávať a ani neobjednávať. Subkomisia tvrdí, že ich predajom alebo výdajom farmaceut priamo spolupracuje na závažnom morálnom zle a nesie za to aj vlastnú morálnu zodpovednosť. Takúto výhradu vo svedomí si lekárnik nemôže uplatniť ani v katolíckom Poľsku. Antikoncepciu už teraz niektoré lekárne nepredávajú ani neobjednávajú. To, koľko takých lekární na Slovensku je, nik neviduje. „My takéto ani nedr-

žíme,“ povedala lekárnica v Lekárni Milosrdní bratia v centre Bratislavy. V neďalekej Lekárni sv. Alžbety reagovali podobne. „Nemám ju,“ hovorí lekárnik z Trstenej. „Zriekam sa všetkých peňazí, ktoré by mi z toho plynuli,“ dodal lekárnik Ondreja Sukeľa zo Slovenskej lekárskej komory stanovisko Konferencie biskupov Slovenska neprekvapilo. „Vychádza zo základných vecí, ktoré sú v cirkvi známe,“ hovorí prvý viceprezident komory Sukeľ. Podľa jeho informácií sú lekárne, ktoré antikoncepciu nevýdávajú. „Ale čo sa týka dostupnosti, nemám pocit, že žena, ktorá chce antikoncepciu, má problém sa k nej dostať,“ dodáva. Zástupkyne mimovládnych organizácií, ktoré sa zaoberajú právami žien, považujú stanovisko za nebezpečné. „Je to to isté, ako keď nastal stav, že nemocnice prestali poskytovať interrupcie s tým, že ich lekári majú výhradu vo svedomí. Už predtým sme hovorili, že ak by sa priznalo právo na výhradu vo svedomí inštitúcii, môže nastať právny chaos. Aj teraz sa môže stať, že niektoré ženy v istých častiach Slovenska by sa nemuseli dostať k antikoncepcii,“ hovorí Adriana Mesochoritsová z občianskeho združenia Možnosť voľby. „Ak má niekto výhradu vo svedomí, neberiem mu ju, ale nemôže si tú výhradu uplatňovať tak, že ohrozí práva niekoho iného,“ zdôrazňuje. „Antikoncepcia zabraňuje už počatiu, a preto nevidím, ako by mala byť v konflikte s katolíckou náboženskou náukou. Naopak, nazdávam sa, že by mala byť vítaným prostriedkom, ktorý vedie k zodpovednému rodičovstvu. Súčasne je v súlade s ľudskými právami, najmä ľudskými právami žien, a je odporúčaná dokumentmi EÚ, Rady Európy, OSN a ďalšími organizáciami,“ reagovala na stanovisko Katarína Farkašová z Aliancie žien Slovenska. Sporom o vydávanie antikoncepcie sa zaoberal aj súd pre ľudské práva v Štrasburgu.

„Francúzski farmaceuti tvrdili, že bola porušená ich sloboda, pretože odmietli vydať klientkam antikoncepciu. Súd vyhlásil túto sťažnosť za neprijateľnú a povedal, že odmietnutie vydať antikoncepčné prostriedky nepatrí do oblasti práva na slobodné vyjadrenie náboženstva a farmaceuti nemôžu uprednostňovať svoju vieru

nad povinnosťami, ktoré vyplývajú z ich profesie. Zdôvodnil to aj tým, že predaj antikoncepčných prostriedkov je legálny, je možný len na lekársky predpis a nie je možný inde, len v lekárni. A to isté sa týka aj Slovenska,“ upozorňuje Mesochoritsová. Aj dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien podľa nej v odporúčaniach hovorí o tom, že uplatňovanie výhrady vo svedomí je potrebné regulovať tak, aby sa neohrozil prístup žien k zdravotníckym službám. Základná zmluva s Vatikánom hovorí, že Slovensko uznáva každému právo uplatňovať výhradu vo svedomí, rozsah a podmienky tohto práva má ustanoviť osobitná zmluva. Tá však zatiaľ nebola prijatá. K antikoncepcii sa štát stavia macošsky. Zdravotné poisťovne ju neuhrádzajú, a to ani vtedy, ak je predpísaná zo zdravotných dôvodov a používa sa na liečbu rôznych ochorení. Odôvodňujú to tým, že nie je zaradená v kategorizačnom zozname. Uhradila ju iba vo výnimočných prípadoch, keď ide o medicínsku indikáciu. Predseda gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti gynekológ Ján Danko tvrdí, že by bol rád, keby antikoncepcia bola hradená z verejných financií. „V praxi sa stretávam s množstvom prípadov, kedy otehotnejú mladé dievčatá, ktoré mali byť chránené. Ale, bohužiaľ, nevidím to optimisticky, že by antikoncepciu hradili aspoň čiastočne zdravotné poisťovne,“ konštatuje Danko a dodáva, že Slovensko nie je jedinou krajinou, kde sa antikoncepcia nehradí z verejných zdrojov. Zdravníctvo podľa neho nemá peniaze a sú dôležitejšie oblasti, napríklad onkológia, kde by zdravotné poisťovne mali viac prispievať. Zdravotné poisťovne by mali antikoncepciu podľa Danko uhrádzať pri gynekologických problémoch. „Sú mnohé ženy s takými ochoreniami, ktoré by bez liečby antikoncepciou nemohli existovať,“ dodáva gynekológ. Ministerstvo zdravotníctva zatiaľ neplánuje meniť legislatívu a antikoncepciu zaradiť medzi kategorizované lieky, ktoré hradia poisťovne.

Jedna z lekární, ktorá nedrží antikoncepciu je lekárňa Milosrdní bratia v Bratislave.

Daniela Balážová, Zlatica Beňová
Pravda 07/11/2013

Dobro na rozkaz

Komentár Peter Javůrek

Prečo by Boh odmeňoval dobro, keby ľuďom nedal slobodnú vôľu vybrať si medzi dobrom a zlom? Nie, nebojte sa. Dišputa na teologickej téme nehrozí. Už preto nie, lebo sa nechceme miešať do remesla katolíckym biskupom tak, ako sa oni chcú miešať do záležitostí svetského štátu. Žiaľ, práve preto, že sa do nich opakovane miešajú, im však ani nemôžeme „dať pokoj“ a nevšimáť si ich. Výzva nabádajúca farmaceutov uplatňovať si výhradu vo svedomí pri predaji antikoncepcie a ľudí, aby uprednostňovali farmaceutov a lekárne, ktoré si výhradu vo svedomí uplatňujú, je len ďalším z pokusov cirkvi o miešanie sa do životov iných. Sekulárny štát nie je štát ateistov, a už vôbec nie ateistický štát. Je to skrátka štát, ktorý nikoho nenúti do interrupcií, antikoncepcie alebo hoci ješ' v piatok mäso. Na druhej strane je to však štát, v ktorom ani praktizujúci katolíci nemôžu nútiť všetkých ostatných, aby dodržiavali ich životný štýl, ich chápanie dobra a zla. Ak je proti osobnej náboženskej viere lekára či lekárnik poskytnúť istý druh služieb, uplatní si výhradu vo svedomí. Mimochodom, všetci lekári tiež len tak nepredpíšu hormonálnu antikoncepciu, ak ju z medicínskeho hľadiska považujú za rizikóvu. Náboženské vyznanie s tým nič nemusí mať. Lenže ak je niečo legálne a jediný spôsob, ako sa k tomu dostať, je na predpis a v lekárni, ako napríklad hormonálna antikoncepcia (práve tým sa zaručuje, že si ju nikto nemôže zaobstaráť len tak svojvoľne), nikto nemá právo zamedziť ľuďom

k tomu prístup. Nie v sekulárnom štáte a nie z náboženských dôvodov. Aj keby sme si priam nevšimli verdikt súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, podľa ktorého „farmaceuti nemôžu uprednostňovať svoju vieru pred povinnosťami, ktoré vyplývajú z ich profesie“, nemôžeme dopustiť, aby bol prístup k antikoncepcii na predpis komukoľvek upieraný. Konferencia biskupov a jej „subkomisia pre bioetiku“ však presne na to nabádajú. Štát „dobrá“ podľa nich by bol štátom, v ktorom je ženám znemožnené robiť „zlo“. Hoci to takzvané „zlo“ je všeobecne prijímané ako legálna medicínska záležitosť a netýka sa života nikoho iného, iba dotyčnej ženy. Ba dokonca sa deje ešte pred možným počatím, takže sa naň sotva môže vzťahovať aj heslo o „ochrane života od počatia po prirodzenú smrť“. Na takéto obmedzenie slobody iných v mene svojho chápania dobra nemá v štáte, ktorý sa podľa vlastnej ústavy neviaže na žiadne náboženstvo, právo nikto. Rovných päťdesiat rokov minulého storočia sme prežili v režimoch, ktoré nám vnucovali svoje „dobro“. Zostalo po nich dosť zla na to, aby sme už na rovnakú udičku neskákali. Je to komické. Čím viac podaktorí nariekajú nad skazeným liberálnym svetom, ktorý nás vraj pohlcuje, tým viac u nás klesajú počty interrupcií, a teda aj nechcených tehotenstiev. Čo si myslíte, čo je za tým? Je to vďaka osvete a rozširovaniu ľudských práv? Alebo za to máme azda ďakovať niekomu, komu spupnosť ustavične veľí byť božskejším ako Boh, v ktorého verí? **Pravda 07/11/2013**

Bulharská pocta Cyrilovi a Metodovi

Bulharský prezident Rosen Plevneliev včera navštívil Nitru, aby sa tu stretol s čelnými predstaviteľmi mesta a kraja. Po prijatí u primátora Jozefa Dvonča sa stretol aj s predsedom Nitrianskeho samosprávneho kraja Milanom Belicom. Popoludní navštívil bulharský prezident Nitriansky hrad, kde položil veniec k súsošiu Cyrila a Metoda. O cyrilo-metodskej misii a jej 1150. výročí hovoril Rosen Plevneliev aj s nitrianskym biskupom Viliamom

Judákom, s ktorým si spoločne prezrel biskupský palác a hradnú Katedrálu svätého Emeráma, kde sú uložené relikvie vierozvestcov. „Som hrdý prezident ľudu, ktorý chráni dielo Cyrila a Metoda. Sviatok týchto svätých slávime 24. mája a stal sa našim najväčším sviatkom, oslavou duchovnosti, kultúry a vzdelávania. Rad Cyrila a Metoda je najvyššie bulharské štátne vyznamenanie,“ dodal Plevneliev.

PETER DODEK, Šport 07/11/2013

Časti poľských lekárníkov recept nieje svätý

V katolíckom Poľsku si výhradu vo svedomí môže uplatniť len lekár, lekárnik však nie. Podľa tamojších zákonov majú mať zákazníci v poľských lekárňach možnosť kúpiť si všetky oficiálne povolené prostriedky a ak práve nejaký liek v sklade nie je, povinnosťou lekárnik je objednať ho. Antikoncepciu tu používa 20 percent žien, európsky priemer je 65 percent. Niektorí poľskí katolícki lekárnici nechcú zákaznikom predávať antikoncepčné prostriedky, a to ani v prípade, že ich pacientkam predpísal lekár. Riskujú to aj za cenu porušenia predpisov. Žiadajú rovnaké práva na výhradu vo svedomí, ako majú lekári. „Lekári môžu odmietnuť pacientke zaviesť vnútro maternicové teliesko, spraviť potrat a nemusia ani vypísať predpis na antikoncepciu,“ citovala Gazeta Wyborcza farmaceutku Malgorzatu Prusakovú. Združenia katolíckych farmaceutov na internetovej stránke zbierajú hlasy za podporu výhrady svedomia aj pre lekárníkov. Lekárnici, ktorí odmietnu predáť antikoncepciu, zväčša nie sú nijako stíhaní. Prusaková tvrdí, že za to, že nepredáva kondómy, ju zatiaľ nik nepotrestal. Vážnejšie problémy s úradmi nemala ani majiteľka siete lekární, ktorá na svojich internetových stránkach otvorene upozorňuje, že obmedzila predaj prostriedkov, ktoré „ohrozujú ľudský život“. Mnohí ženská lekári považujú za neprijateľné, aby sa im lekárnici zasahovali do toho, čo predpisujú svojim pacientkám, a odmietli vydať predpísané lieky. „Zodpovednosť za liečenie nesie lekár, nie lekárnik,“ povedal pre týždenník Wprost gynekológ Grzegorz Poludniewski. „Aby lekárnik odmietol predávať prezervatívy či pilulky? A pekár nebude predávať biele pečivo, pretože nie je zdravé?“ ironizuje požiadavku bigotne veriacich lekárníkov.

(ZIH, ČTK), Pravda 07/11/2013

Rozšíri Belgicko eutanáziu?

Skupina detských lekárov v Belgicku vyzvala parlament, aby rozšíril právo na takzvanú milosrdnú smrť aj na neplnoleté choré osoby. Cirkev sa postavila proti. Eutanázia je v Belgicku povolená od roku 2002, ale vzťahuje sa len na dospelých pacientov. **čtk, Pravda 07/11/2013**

Mali udavači komplicov aj vo Vatikáne?!

Kto zo slovenských cirkevných hodnostárov sa má báť? Už o pár dní totiž vyjde kniha Vyznanie od novinárky Marie Vrabcovovej. V nej sú zaznamenané rozhovory s odvolaným trnavským arcibiskupom Róbertom Bezákom. Okrem zvláštnych tokov peňazí v trnavskej arcidiecéze Bezák opisuje aj pozadie svojho odvolania a pripúšťa, že jeho odporcovia, ktorí posielali na neho udania, mali svoje nitky aj u pápeža.

Ale teraz už hádam vidíte, že tá kampaň proti vám musela byť zorganizovaná...

- Je mi jasné, že ak tých listov proti mne bolo viac, musel to niekto iniciovať. Dokonca to muselo byť sledované aj na niektorých dôležitých vatikánskych miestach, aby sa poslané listy náhodou nestratili, aby sa tou vykonštruovanou kauzou mal kto zaoberať. Je to však tak zúfalo ťažká myšlienka, že sa jej vôbec nechcem venovať, lebo ma ubíja. Nevieť si predstaviť svedomie tých zainteresovaných, ktorí po tom, ako napísali žalobný list, spovedajú ľudí a slúžia omše. Aký príklad ukazujú? Že stačí napísať na hocikoho anonymný list a tým ho možno zlikvidovať? Nechcem veriť, že by si cirkev zakladala personálnu politiku na takejto zlomyseľnosti a osobnej nevráživosti. A už vôbec si nedokážem pripustiť, že vysvätený biskup má vo Vatikáne nižšiu váhu ako udavačské listy kohokoľvek.

Väčšina kňazov v diecéze však stála za vami, nie?

- Áno, ale asi boli pre kompetentných len obyčajní a málo dôležití. Tí, ktorí sa spojili proti mne, boli vplyvní, vedeli, ako na to, a vôbec nemali zábrany, ale o to väčšiu chuť odstaviť ma.

Prefekt Kongregácie pre biskupov Marc Ouellet povedal, že je ochotný vás prijať v Ríme. Pôjdete za ním?

- To bolo vyjadrenie určené len pre verejnosť, ja som od neho žiadne pozvanie nedostal. Ak by sa skutočne chcel so mnou stretnúť, mohol si na mňa nájsť čas aj v Bratislave. Ale ani tak by to nemalo zmysel, lebo o mne je už rozhodnuté, takisto, ako bolo rozhodnuté v júni, keď sa so mnou kardinál Ouellet chcel stretnúť až po mojom odvolaní. Vo februári som bol v Ríme a neprijal ma, jeho odkaz

mi tlmočil generál redemptoristov. Tie príkazy, ktoré sa týkali toho, čo všetko musím a čo mám zakázané, boli také tvrdé, že mi vyrazili dych. Nevieť, o čom by sme sa po tomto všetkom mali rozprávať. Veď všetko, čo sa povie medzi štyrmi očami, sa môže poprieť, zmeniť, na nič z toho

by som sa nemohol odvolať. A ďalšie rady, ako by som sa mal správať podľa nejakej podivnej štábnej kultúry, nepotrebujem.

Bezák o pár dní opustí Slovensko. Ešte predtým však v knihe odhalí tajomstvá z Trnavy.

Miroslav Staník, Nový Čas 08/11/2013

O kšeftoch s cirkvou

Odvolaný trnavský arcibiskup Róbert Bezák v novej knihe:

Odhalil nielen pozadie svojho kontroverzného odvolania, vzťah so svojim predchodcom Jánom Sokolom, ale porozprával aj o podivných finančných čochoch v Trnavskej arcidiecéze. Už budúci týždeň sa na pulloch kníhkupectiev objaví Vyznanie – kniha rozhovorov s bývalým trnavským arcibiskupom Róbertom Bezákom (53) od novinárky Marie Vrabcovovej. Denník PLUS JEDEN DEŇ vám prináša ďalšiu časť úryvkov z novej knihy.

2. časť

Neporiadok v účtoch a chýbajúce zmluvy

Pozval som si k sebe odborníkov v práve aj ekonomike a hneď sme urobili previerku. Zistili sme, že nie sú v poriadku účty, chýba účtovná evidencia majetku aj niektoré zmluvy. Chcel som to riešiť v rámci cirkvi, preto sme spísali o všetkom správu a v septembri som to v naivnej predstave, ako pomôžem cirkvi, zobral do Ríma. Tam to prebrali, ale zem sa po tom zľahla. Tak sme pripravili ešte kompletnejšiu, ešte podrobnejšiu správu. Asi som si ňou len priťažil alebo to vo Vatikáne vyhodnotili tak, že nejako veľmi sa v tom hrabem. Odpoveď neprišla, tak som si uvedomil, že teoreticky mám síce právomoci, ale v praxi si ich nemôžem uplatňovať.

Kam putoval zisk?

Mal som dojem, že v prvom rade išlo o peniaze. My sme napokon do toho nevstúpili, ale v rámci diecézy sme dali dohromady všetky energie a ako arcidiecéza sme dohodli výhodnejšie ceny pre všetky farnosti. Zo zisku z vyjednaných zliav sme si nič nenechali, všetko sme pripísali v prospech farností. Ale v prípade

CSS nik to nevedel jasne a presne povedať, kto tam pracuje, aký má plat, aké sú výdavky na chod a na exter né služby, aká je marža CSS a koľko si z nej nechá. Dnes sa potvrdzuje, že uvedené nejasnosti pri vzniku CSS, na ktoré sme upozorňovali a pre ktoré Trnavská arcidiecéza pôvodne neuzatvorila zmluvu s touto spoločnosťou, sú zdrojom problémov a nespokojnosti. Viaceré cirkevné subjekty, napríklad Rožňavská diecéza a niektoré rehole zo zmluvného vzťahu s CSS už vystúpili. Nebezpečenstvo je tu práve v tom, že keď sa niekomu podarí uzatvoriť trvalý obchod s cirkvou, môže na tom zarábať predĺhly roky. Tí ľudia sa spoliehajú na to, že cirkev nikdy neskrachuje, lebo keď bude treba, urobí sa zbierka medzi veriacimi. Ale presne toto by sme nemali zneužívať.

Pozadie Cirkevnej správovskej spoločnosti

Pôvodná myšlienka bola, že to bude akýsi poradný orgán, ale ukázalo sa, že jeho zástupcovia budú mať aj značné ekonomické právomoci. Moji odborníci neodporučili toto riešenie, lebo tam bolo veľa nejasností a na mnohé otázky zástupcovia CSS ani nevedeli odpovedať. Vyzeralo to tak, že majú jedinou predstavu: cirkev by nám toto a toto mohla dať a my sa už o ostatné postaráme. A nešlo len o plyn, vodu, elektrinu, ale aj o poistenia majetku a všetky možné služby vrátane bankových, telekomunikačných a podobne. Všetko to malo podľa mňa postupne smerovať k jednotnej správe cirkevných majetkov na úkor kompetencií a zodpovednosti biskupov, ktoré im vyplývajú z kánonického práva.

Plus jeden deň 08/11/2013

Biznis je svätý. Vďaka Lutherovi

Pred 530 rokmi sa narodil muž, ktorý doslova posvätil biznis: Martin Luther, zakladateľ evanjelickej cirkvi. Zistovali sme, prečo sa krajinám, kde prevládol protestantizmus, dodnes darí ekonomicky lepšie.

Na úvod nám - najmä bratia katolíci - azda veľkoryso odpustia drobné zveličenie. Názory väčšiny politológov či ekonómov však nahrávajú teórii, že keby sa protestantizmus na Slovensku rozšíril o čosi väčšmi, nášmu hospodárstvu by sa darilo lepšie. A to všetko kvôli hodnotám, ktoré tvrdohlavo presadzoval jeden z najväčších cirkevných rebelov všetkých čias: Nemecký Martin Luther, ktorý v 1. polovici 16. storočia prišiel s radikálne inou interpretáciou Biblie a postavil na nej novú kresťanskú cirkev (ktorá sa následne rozpadla na viaceré smer&). A z plodov tejto interpretácie dodnes čerpá prakticky celá severná Európa a USA. Nielen duchovne, ale aj - či dokonca najmä - materiálne.

Trpíelia na úradoch práce

Na to, že USA a prakticky celá severná Európa, teda tradičné bašty protestantizmu, sú na tom hospodársky lepšie ako európsky juh, vlastne ani netreba exaktné dôkazy. Napriek tomu tu nejaké máme: vo Veľkej Británii, v škandinávskych krajinách a USA je asi o 6 percent vyššia zamestnanosť a v prípade žien dokonca o 11 ako v ostatných vyspelých krajinách, kde prevláda katolícke či ortodoxné vierovyznanie. Aspoň podľa štúdie, vypracovanej na základe údajov z 80 krajín, ktorú HN sprostredkoval jej autor, nemecký profesor ekonomie Horst Feldmann z britskej University of Bath. Zaujímavá je aj odvrátená - vraj takisto empiricky dokázaná stránka tohto javu, ktorú spomína sociologička Soňa Szomolányi: „Ľudia z týchto krajín tiež podstatne ľahšie prijímajú a viac trpia, keď ostanú nezamestnaní.“

Aj u nás platí Weber

A kým sa dostaneme k pátraniu po príčinách týchto javov, ešte krátky komentár k situácii na Slovensku, ktorá takisto nahráva téze Maxa Webera - klasika sociológie, ktorý ako prvý prišiel s myšlienkou, že protestantizmus a kapitalistická ekonomika spolu nečakane úzko súvisia. Historik Ľudovít Hallón totiž tvrdí, že aj v rámci prevažne katolíckeho Slovenska mal evanjelický prúd národného hnutia značný vplyv na hospodárske aktivity.

„V národne slovenskom peňažníctve boli najsilnejšie Tatra banka a Slovenská banka, vedená rodinou Makovicových, ktoré mali evanjelický charakter. Tie mali tiež najväčší záber v podnikateľských aktivitách, teda v zakladaní podnikov.“ Tak čo to teda ten Luther vlastne hlásal? V prvom rade: prácu označil za prostriedok, ktorý vedie k spásu. To bol veľký posun oproti v tom čase panujúcemu presvedčeniu, ktoré podľa Szomolányi považovalo obchodnú aktivitu či akékoľvek zárodoky podnikania za čosi nehodné. K tomu treba pridať Lutherove hodnoty šetrenosti a askézy a máme tu základy, ktoré razili cestu k požehnanej akumulácii kapitálu. „Zrejme aj vďaka tomu sa zdá, že kapitalizmus má v protestantských oblastiach zvláštne kultúrne a morálne, dalo by sa povedať, aj moralistické zafarbenie. Vnímanie biznisu ako poslania zapadá do tohto vzorca,“ tvrdí politológ Tomáš Zálešák, no vzápätí dodáva, že to rozhodne nemožno chápať tak, že Luther alebo Kalvín mali v úmysle vytvoriť kapitalizmus. „A už vôbec nie je pravda, že od ich vierouky vedie akási ‚automatická‘ línia k spoločnosti kreditkariet a hypermarketov. Ide o vývoj nezamýšľaných následkov, ktoré sa navyše nedostavili vždy, pokiaľ nepribudli iné faktory, napríklad potrebná hustota populácie a podobne.“

A hoci väčšina expertov sa zhoduje na tom, že v súčasnosti už takmer nemožno hovoriť o priamom vplyve protestantských hodnôt na ekonomiku - keďže už len málokto verí, že tvrdá práca mu zaručí spásu - ekonomické rozdiely medzi bývalými katolíckymi a protestantskými baštami sa podľa sociologičky Szomolányi aktuálne opäť zvýraznili: v súvislosti s ekonomickou krízou. Príčinu vidí v tom, že hoci juhoeurópske krajiny po vstupe do Európskej únie pre vonkajší tlak urobili posun v ekonomickom rozvoji, kultúrne normy a hodnoty, ktoré severoeurópske krajiny prirodzene vedú k poctivej práci, u nich jednoducho nie sú zakorenené. „A tu nejde len o ekonomický rozmer v zmysle HDP, ale aj o kvalitu života, ktorý sa meria výškou korupcie, transparentnosti či konkurencieschopnosti. A v tejto oblasti zákonite dominujú protestantské krajiny.“ Argumenty, či v tom nezohrávajú rolu najmä rozdiely v mentalite, odbíja s tvrdením, že mentalita predsa vyrastá

na podloží hodnôt. No tak či onak, existujú aj výnimky z načrtnutého pravidla. Napríklad Bavorsko, najprosperujúcejšia krajina Nemecka, je katolícke. Hoci časť expertov to zväzda na tvrdenie, že jednoducho prevzalo hodnoty z prevažne protestantských nemeckých krajín, záležitosť môže byť zložitejšia. A isté je, že aj katolícke hodnoty majú biznisu čo ponúknuť: napríklad väčšiu mieru solidarity. Takže vyhovárať sa na Slovensku na nedostatok protestantov na ospravedlnenie našej situácie napokon predsa len neobstojí.

Protestanti na Slovensku a vo svete

Evanjelikov je u nás 5,9% (rímskokatolíkov 62%. Obcou s najväčším zastúpením evanjelikov sú pravdepodobne Petrovce (okres Rimavská Sobota): 91,6%. V rámci Európy je najväčší počet protestantov v škandinávskych krajinách na čele s Dánskom (91%), nasleduje Veľká Británia (60%). V USA ich je 55%. Celkovo najväčší počet protestantov je v tichomorskom Tuvalu (98,4%). Na svete je celkovo 12% protestantov.

Martin Luther sa narodil sa 10. novembra 1483. Ako augustinián a kňaz pôsobil na univerzite vo Wittenbergu, kde prednášal filozofiu a teológiu, neskôr začal kazateľskú činnosť. V roku 1517 uverejnil 95 téz - výhrad voči cirkvi. Kriticky reagoval najmä na prax udeľovania odpustkov. Pápež Lev X. ho vyzval, aby svoje názory odvolal. Keď odmietol, označili ho za kacira. V roku 1530 položil spolu s Philippom Melanchtonom základy evanjelickej cirkvi. Zomrel 18. februára 1546 v Eiseblene.

Iveta Grznárová, HN 08/11/2013

OLaNO proti potratovým tabletkám

Poslanci OLaNO navrhnu jednoznačný zákaz chemických potratov prostredníctvom liekov. Chcú ho dosiahnuť novelou zákona o umelom prerušení tehotenstva. Poslanec Richard Vašečka: „Ide nám o to, aby to, čo sa dnes rozhoduje len pomocou vyhlášky ministerstva zdravotníctva, tak aby išlo na pôdu Národnej rady Slovenskej republiky, aby o tom rozhodol parlament. Čiže aby bola dnešná situácia ustanovená zákonom.“ **Rádio VIVA, 07/11/2013**